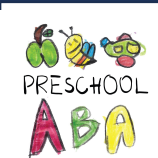

Στρατηγικές για την εξάλειψη της προκλητικής συμπεριφοράς

For Primary and Preschool Teachers

Στο τέλος αυτής της ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να:

1. Κατανοούν και περιγράφουν τις στρατηγικές συμπεριφοράς για την εξάλειψη της προκλητικής συμπεριφοράς
2. Περιγράφουν και χρησιμοποιούν προληπτικές στρατηγικές
3. Περιγράφουν και χρησιμοποιούν στρατηγικές αντίμετώπισης/στρατηγικές για την αποθάρρυνση προβλημάτων συμπεριφοράς
4. Προσδιορίζουν και διδάσκουν μια συμπεριφορά αντικατάστασης
5. Αναλύουν την πρόοδο και προβαίνουν στις απαραίτητες αλλαγές

Συμπεριφορικές Στρατηγικές

- Στρατηγικές για την εξάλειψη της προκλητικής συμπεριφοράς;
- Σχέδιο παρέμβασης συμπεριφοράς

Σχέδιο παρέμβασης
συμπεριφοράς

Προληπτικές Στρατηγικές

Συμπεριφορά Αντικατάστασης

Στρατηγικές για την αποθάρρυνση προβλημάτων συμπεριφοράς

Προληπτικές Στρατηγικές

- Εφαρμόζονται πριν από την εμφάνιση της προκλητικής συμπεριφοράς,
- Χρησιμοποιούνται για να αυξήσουν την πιθανότητα εμφάνισης της επιθυμητής συμπεριφοράς

! Θυμηθείτε – μια συμπεριφορά δεν αλλάζει από τη μια μέρα στην άλλη

Προληπτικές Στρατηγικές– Κοινωνική Προσοχή

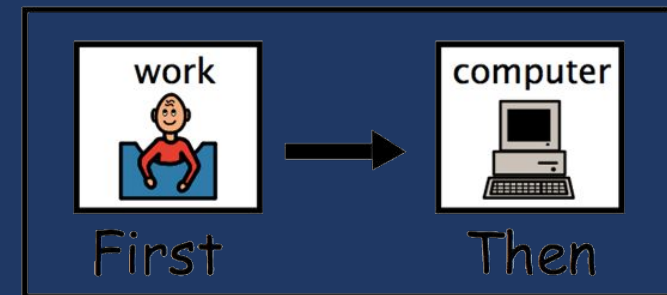
Ποιες στρατηγικές θα χρησιμοποιούσατε για τη συμπεριφορά που διατηρείται με τη λειτουργία της προσοχής; - σκεφτείτε το για 5 λεπτά

- μετακινείτε το παιδί κοντά στον εκπαιδευτικό,
- διδάξτε τον κατάλληλο τρόπο να ζητάτε προσοχή,
- διδάξτε την αλληλεπίδραση με τους συνομηλίκους, ώστε το παιδί να λαμβάνει προσοχή από τους συνομηλίκους του,
- «χορτάστε» το παιδί με προσοχή ελλείψει προκλητικής συμπεριφοράς.

Προληπτικές Στρατηγικές– Αποφυγή/διαφυγή

Ποιες στρατηγικές θα χρησιμοποιούσατε για τη συμπεριφορά που διατηρείται με τη λειτουργία της αποφυγής; - σκεφτείτε το για 5 λεπτά

- Δώστε μια επιλογή εργασιών (επιλογές),
- χρησιμοποιήστε οπτικά βοηθήματα («πρώτα - μετά»),
- ξεκινήστε με εύκολες εργασίες (δυναμική συμπεριφοράς),
- παρέχετε στο μαθητή συχνά διαλείμματα ελλείψει προκλητικής συμπεριφοράς (μη εξαρτώμενη ενίσχυση),
- τροποποιήστε τη δυσκολία ή τη διάρκεια της εργασίας,
- χρησιμοποιήστε οπτικά χρονοδιαγράμματα και χρονόμετρα,
- διδάξτε να ζητάει διάλειμμα ή περισσότερο χρόνο για μια εργασία με τον κατάλληλο τρόπο

Προληπτικές Στρατηγικές– Πρόσβαση σε υλικούς ενισχυτές

Ποιες στρατηγικές θα χρησιμοποιούσατε για τη συμπεριφορά που διατηρείται με τη λειτουργία της «πρόσβασης σε ενισχυτές»; σκεφτείτε το για 5 λεπτά

- ενημερώστε το παιδί εκ των προτέρων όταν πρόκειται να αποσυρετε μια αγαπημένη δραστηριότητα/αντικείμενο (στρατηγική προετοιμασίας-priming),
- χρησιμοποιήστε οπτικά βοηθήματα για να ενημερώσετε τον μαθητή πότε θα έχει πρόσβαση στην αγαπημένη του δραστηριότητα/αντικείμενο,
- παρέχετε συχνότερη πρόσβαση στα αγαπημένα αντικείμενα ελλείψει προκλητικής συμπεριφοράς (στρατηγική μη εξαρτημένης ενίσχυσης)
- χρησιμοποιήστε οπτικό πρόγραμμα ή χρονόμετρο;
- διδάξτε πώς να ζητάει κανείς κατάλληλα ένα αγαπημένο αντικείμενο, δραστηριότητα, πρόσωπο κ.λπ.

Προληπτικές Στρατηγικές– αισθητηριακή ικανοποίηση

Ποιες στρατηγικές θα χρησιμοποιούσατε για τη συμπεριφορά που διατηρείται με τη λειτουργία της «αισθητηριακής ικανοποίησης»; σκεφτείτε το για 5 λεπτά

- διδάξτε μια εναλλακτική συμπεριφορά που δίνει στο μαθητή την ίδια αίσθηση με την προκλητική συμπεριφορά (π.χ. να δαγκώσει ένα μασητικό στικ αντί να μασήσει το μπλουζάκι),
- παρέχετε εύκολη πρόσβαση στις εναλλακτικές συμπεριφορές

Συμπεριφορά Αντικατάστασης

Διδασκαλία μιας εναλλακτικής ή επιθυμητής συμπεριφοράς

Εναλλακτική Συμπεριφορά

- Έχει την ίδια λειτουργία με την «προκλητική συμπεριφορά»

- ✓ Ζητάω πράγματα
- ✓ Ζητάω προσοχή
- ✓ Ζητάω διάλειμμα

Επιθυμητή Συμπεριφορά

- Δεν έχει την ίδια λειτουργία με την «προκλητική συμπεριφορά»

- ✓ Περιμένω
- ✓ Μοιράζομαι
- ✓ Τελειώνω τη δραστηριότητα
- ✓ Παίζω

Συμπεριφορά Αντικατάστασης

-Ποια εναλλακτική ή/και επιθυμητή συμπεριφορά θα διδάσκατε στο παιδί στα ακόλουθα παραδείγματα;

Προκλητική Συμπεριφορά	Εναλλακτική Συμπεριφορά	Επιθυμητή Συμπεριφορά
Ένα παιδί ξεσπά επειδή δεν θέλει να παίξει με lego	Λέει «δεν θέλω να παίξω»	Να χτίσει ένα πύργο με lego
Ένα παιδί κλαίει γιατί θέλει να βγει έξω, αλλά βρέχει.	Λέει «Θέλω να βγω έξω»	Παίζει μέσα με τα παιχνίδια
Ένα παιδί χτυπάει έναν συμμαθητή του, οπότε ο δάσκαλος το παίρνει στην άκρη και του μιλάει	Ζητά από τον δάσκαλο να μείνει μαζί του ή να παίξει ένα παιχνίδι μαζί του	Παίζει μόνο του και περιμένει τον δάσκαλο
Ένα παιδί κλαίει όταν του ζητείται να εντοπίσει γράμματα	Ζητά να το τελειώσει αργότερα	Να γράφει 3 γράμματα

Στρατηγικές για την αποθάρρυνση προβλημάτων συμπεριφοράς

Στρατηγικές που χρησιμοποιούνται μετά την εμφάνιση προκλητικής συμπεριφοράς.

Στρατηγικές για την αποθάρρυνση προβλημάτων συμπεριφοράς

Χρήση της «απόσβεσης»

- Η συμπεριφορά που είχε προηγουμένως ενισχυθεί δεν ενισχύεται πλέον

*Σκεφτείτε, πώς θα χρησιμοποιούσατε την **απόσβεση** αν ένα παιδί κλαίει επειδή θέλει ένα παιχνίδι.*

*Σκεφτείτε, πώς θα χρησιμοποιούσατε την **απόσβεση** αν ένα παιδί δεν θέλει να φορέσει τα παπούτσια του.*

- Έκρηξη (extinction burst)

Στρατηγικές για την αποθάρρυνση προβλημάτων συμπεριφοράς

Χρήση της τιμωρίας

- Η τιμωρία (καθώς και η απόσβεση) δεν πρέπει να χρησιμοποιείται μόνη της.
- -Αρνητικές παρενέργειες των τιμωριών.
- Αναφέρετε ορισμένες πιθανές παρενέργειες από τη χρήση της τιμωρίας.

Τιμωρία vs Απόσβεση

Τιμωρία

Συμπεριφορά – **αμέσως** ↓

- Αφαίρεση της θετικής ενίσχυσης που ήδη έχει το άτομο.

Παρενέργειες:

- Μπορεί να προκαλέσει επιθετικότητα στο παιδί
- Μπορεί να δημιουργήσει συμπεριφορά αποφυγής
- Η χρήση της τιμωρίας μπορεί να ενισχύσει αρνητικά το άτομο που χρησιμοποιεί την τιμωρία
- Χρησιμοποιώντας την τιμωρία, διαμορφώνουμε συμπεριφορές που τα παιδιά μπορεί να χρησιμοποιήσουν στο μέλλον
- Ηθικά προβλήματα με τη χρήση της τιμωρίας

Απόσβεση

Συμπεριφορά - **σταδιακά** ↓

- παρακράτηση της ενίσχυσης που συντηρεί τη συμπεριφορά

Παρενέργειες:

- Έκρηξη(extinction burst)

Όταν ο Μαρκ διακόπτει τη μαμά όταν μιλάει στο τηλέφωνο και η συμπεριφορά ενισχύεται από την προσοχή του γονέα, πώς θα μπορούσαμε να εξαλείψουμε τη συμπεριφορά του (απόσβεση);

Πώς θα τη μειώναμε (τιμωρία);

Miltenberger, 2004

Στρατηγικές για την αποθάρρυνση προβλημάτων συμπεριφοράς

Για να αυξηθεί η επιθυμητή συμπεριφορά

- Μη εξαρτώμενη ενίσχυση,
- Οικονομία συμβόλων,
- Θετική ενίσχυση.

Δραστηριότητα (Παράρτημα 5)

Χρήση θετικής ενίσχυσης

- Διδάξτε στους νηπιαγωγούς πώς να χρησιμοποιούν τη θετική ενίσχυση για να ενθαρρύνουν τα παιδιά να μοιράζονται και να παίρνουν σειρά.

Δραστηριότητα

(Παράρτημα 5)

Αξιολόγηση μιας
στρατηγικής
συμπεριφορικής
παρέμβασης

Οι συμμετέχοντες
παρακολουθούν ένα βίντεο
με μια συμπεριφορική
στρατηγική παρέμβασης
και αξιολογούν την
αποτελεσματικότητά της.

Σχέδιο παρέμβασης συμπεριφοράς (ΣΠΣ)

Το ΣΠΣ είναι ένα γραπτό έγγραφο που περιγράφει προληπτικές και στρατηγικές αποθάρρυνσης και συμπεριφορές που πρέπει να διδαχθούν για να αντικαταστήσουν την προκλητική συμπεριφορά.

Πρέπει να περιλαμβάνει:

1. Περιγραφή της προκλητικής συμπεριφοράς
2. Λειτουργία της συμπεριφοράς
3. Προληπτικές στρατηγικές
4. Στρατηγικές αποθάρρυνσης
5. Συμπεριφορά αντικατάστασης
6. Σχέδιο ενίσχυσης

Δραστηριότητα (Παράρτημα 11)

Αναπτύξτε ένα σχέδιο παρέμβασης

(Υλικά)

- Σενάρια εξάσκησης

Δραστηριότητα (Παράρτημα 11)

Παιχνίδι ρόλων με χρήση στρατηγικών παρέμβασης που περιγράφονται στο Σχέδιο Παρέμβασης

(Υλικά)

- Σενάρια εξάσκησης

Επισκόπηση προόδου

Γιατί το σχέδιο μπορεί να μην λειτουργήσει;

1. μη συνεπής εφαρμογή
2. Ανεπαρκής ενίσχυση
3. Περιβαλλοντικός παράγοντας
4. Ακατάλληλη επιλογή συμπεριφοράς
5. Έλλειψη εξατομίκευσης

Ευχαριστούμε